

Bohoslužby v Zábřehu 26.ledna 2014

Mt 4, 12-23

Milé sestry, milí bratři, zajímáte se někdo o módu? Já tedy ne, ale zaujalo mne, jak nás dokáže ovlivnit, a to i přesto, že neseďme pod prohlídkovými moly a neodebíráme odborné časopisy. Všichni nějak podléháme trendům, které se kolem nás vynořují. Dnes například nenosíme klobouky, ale kšiltovky a čepice a říkáme si, že to určitě byl dobrý nápad, je to praktičtější a podobně. Stejně je to tomu i v jiných oblastech. Většinou někdo má nějaký nápad, zkusí něco nového a neobvyklého a ono se to chytí, rozšíří a stane módou. Všichni to chtějí, někteří proto, že se jim to líbí, další proto, že se to líbí těm kolem. Je to takový zajímavý proces, kdy se něco stane nejprve výstředností jedince, pak postupně běžnou normou jako třeba cigareta. Kdysi výstřednost, pak módní doplněk, norma a dnes trpěný zlovyk. To je právě také určitý projev toho, co je módní. Přichází to a zase odchází, na chvíli se to stane něčím, co je téměř nepostradatelné a časem si na to nikdo nevzpomene. Kupříkladu to není tak dávno, co všichni básnili o komunikaci přes icq. Dnes to skoro nikdo nepoužívá. Módní je to, co je momentálně v kursu a co dokáže ostatní strhnout, že bez toho nemůžou být. Je to ale jen něco krátkodobého.

Pokud takové věci zůstávají v rovině odívání, předmětů denní potřeby či techniky, asi není důležité se nad tím pozastavovat. Nicméně podobné trendy se týkají i lidského myšlení. A zde je třeba se trochu zarazit. Stává se, že je v módě mít takový a takový názor, vnímat svět takovým a takovým způsobem. Zní to možná neuvěřitelně, ale skutečně to možné je. Stačí se podívat, kolik teologických témat se dokáže rychle měnit s dobou. A to už přestává být legrace. Je vcelku jedno, jestli člověk přijde do kostela v obleku, nebo tričku. Jeho spásu to nějak neovlivní. Ale už není jedno, jestli třeba to, co je hřích, je ovlivněno módou a náladou doby, jestli módním názorovým trendům podléhá to, co vede nebo nevede ke spáse, co člověk k jejímu dosažení musí projít. I v oblasti duchovního života a teologie se tak projevují různé trendy. Ortodoxii střídal pietismus, pak přišel liberalismus, teologie osvobození a mnohé další, které měly neústupné zastánce, svého času lákaly a strhávaly davy. Dnes už zase tak v kursu nejsou a vedou jiné přístupy. To může člověka docela mást. Ono se totiž uprostřed přelivu módních vln dost těžko hledá to, co je skutečně pevné a pro lidský život nosné. Nezaopatřený pozorovatel může být zmaten tím, když se každou chvíli za důležité považuje něco jiného, může ztrácet přehled, kudy vlastně vede ta cesta spásy. Ani teologická oblast není prosta toho, že se někomu něco zrodí v hlavě a pak se to chytne a mnozí jdou za ním a jsou skálopevně přesvědčeni, že toto je ta nejlepší cesta života a kdo po ní nejde stojí mimo, je divný, je podezřelý.

Trochu nesnáze zde působí skutečnost, že lidské myšlení se vyvíjí a to platí i o teologii. Názory na poznání Boha a jeho slova se neustále tříbí a posouvají dále k poznání pravdy. Vždyť jsme učedníci a tak se stále učíme, přijímáme něco nového. Jenže zrání myšlení a módní trendy se od sebe docela liší. Jsou to naprosto protikladné síly, které člověka na cestě poznání doprovázejí. Jenže, kdo se v tom má vyznat? Jak se dá poznat, co je jen trend doby a co skutečně dozrávající ovoce Boží sadby? Odpověď se skrývá v tom dnešním příběhu. On zde není jen náhodou, není to jen vyplnění prostoru v příběhu Ježíše z Nazareta.

Dalo by se možná uvažovat o tom, že Ježíš byl také jen nějakým trendem, módou. Přinesl něco nového a strhnul tím dav. A když se dav nabažil, byl dán k ukřižování. Zájem opadl, Ježíš přestal být zajímavý, stal se spíše problémem, jeho následování nebezpečným zlovykem. Nicméně to by platilo v případě, kdy by Ježíš na počátku jen tak meditoval pod stromem a pak náhle vstal a šel měnit svět s tím, že už konečně ví jak. Módní trend je typický tím, že přichází z vůle člověka. Je to lidská myšlenka, lidské dílo. Proto většinou moc dlouho nevydrží a odchází, když se najde něco lepšího. To ale nebyl případ Ježíšův, jak můžeme vidět na příběhu, který popisuje počátek jeho činnosti. Dalo by se říct, že zatčení Jana Křtitele je v tomto příběhu jen detail, který určuje čas, kdy Ježíš začal. Avšak kromě toho se dočteme, že začal kázat vlastně stejná slova jako Jan. Ježíš na Jana navazuje. Začíná tam, kde Jan skončil a to je pro jeho dílo naprosto zásadní. I když tedy přijde s mnoha myšlenkami, které budou revoluční a nové, nejsou to jen chvilkové trendy. Je to pokračování, dozrávání Božího díla. Novost těchto myšlenek totiž nepochází z Ježíšova pojetí či porozumění Božímu slovu, ale z toho, že toto slovo v něm dozrálo, bylo mu zjeveno, že nadešel čas, kdy je třeba poodhalit další část pravdy a přiblížit ji člověku. Ježíš koná, co bylo Zákonem dáno, aby naplnil. Proto také evangelista Matouš klade důraz na to, že v mnoha Ježíšových činech se plní slovo Boží. Tak bylo psáno a tak se také naplňuje.

Ježíš začíná svoji činnost nejen kázáním o obrácení a přiblížení Božího království. Začíná ji také přesunem z Nazareta do Kafarnaum a činností v Galilei. Jistě není bez souvislosti, že právě z této oblasti probíhala první deportace Izraelitů do zajetí. Je to tedy místo, kde se začal plnit Boží trest. Nyní se zde začíná naplňovat Boží zaslíbení. Je tak zřejmé, v čem je příchod Božího království. Přicházející království je založeno na tom, že končí čas Božího hněvu, čas trestu a začíná čas milosti. Pro lid to znamená jen jedno – nastoupit cestu návratu k Bohu, obrátit se. Ježíš není samozvaný náboženský vůdce, je nástroj Boží milosti. Proto nekáže v Jeruzalémě, ale navazuje na Jana tam, kde se to všechno pokazilo, kde začala cesta do krajiny stínu smrti. Je to možná jen takový obraz, symbol, ale hraje svou roli v pochopení smyslu Ježíšova díla. Toto dílo jde v určité linii, navazuje na to, co se událo. A jen v této návaznosti má svůj smysl. Proto není jen módním trendem, ale bodem, který mění lidský život.

Když se řekne slovo tradice, mnohý pravověrný evangelík se otřese. Nicméně zase tak neslušné slovo to není a asi rozumíme všichni tomu, že má i v našem slovníku své místo. Právě

tradice je totiž něco, co má pro nesení evangelia veliký význam. Tradice je totiž proces, díky kterému je tato zvěst stále živá. Základ toho můžeme vidět i v tom dnešním textu. Jedna z prvních věcí, kterou Ježíš dělá je právě povolání učedníků. Jeho dílo není určeno jen davu, který si občas poslechne a pak třeba zase zapomene. Má se předávat. A to mohou činit jen učedníci. Ti nejen vidí, ale také naslouchají, hovoří a rozumí. Proto mohou předat dál podstatu Ježíšova díla. Nejen to, co na nich zanechalo veliký dojem, to, co se jim líbilo a zaujalo je. Ale vše, co jim Ježíš řekl a ukázal. A právě to je další věc, kterou se zvěstování liší od nějakého módního trendu. Navazuje tam, kde někdo jiný skončil. Nejde svou cestou, ale pokračuje v linii, kterou vytyčil Bůh svému dílu spásy.

Nezabráníme tomu, aby se kolem nás vyskytovalo mnoho módních záležitostí nejen těch světských, ale i těch duchovních. Můžou znít lákavě, zajímavě. Než jim podlehneme, zkoumejme, jak pevně stojí v tradici toho, co jsme sami přijali. Ono na tom, jak věřili naši rodiče a jejich rodiče přeci jen něco bude. Mělo to svůj smysl a dovedlo je to k cíli. Než se začneme zabývat nějakými horkými novinkami, zkusme nejprve porozumět tomu, co nám naši učitelé ve víře předali. Možná zjistíme, že přichází něco, co nás v tom posune o něco dál. Ale možná také zjistíme, že je to jen takový výkřik do tmy, který za pár let zase odezní. Zkrátka nic, co by bylo třeba dál předávat. V souvislosti s tím se ale také připravme, že budeme možná chvíli plavat proti proudu nebo stát bokem. Možná to nebude v tu chvíli příjemné, ale pořád je to lepší, než plout s proudem každou chvíli jinam. Stát v tradici víry, znamená stát na pevné skále. A to někdy znamená, že člověk zůstane na místě, když se všichni dají do pohybu, či uchová si pevný směr, když ostatní budou kličkovat, kam se to zrovna bude hodit. Evangelium je docela jasné, stejně tak jako cesta, která vede ke spásě. Nebojme se toho držet vzdor tomu, že populární je přidávat této cestě nějaké variantní trasy. Kostel, naše oděvy, písně, jazyk, to všechno může vypadat jinak než před dvěma tisíci lety. Avšak slovo spásy by mělo být stále stejné, protože je stále stejný ten, který ho posílá a ke kterému ukazuje. Stále platí, že Bůh se k nám sklonil, naše spása stojí na jeho milosti. A také stále platí, že tuto milost můžeme přijmout tehdy, když poslechneme Ježíšovo slovo, abychom se obrátili a šli za ním. V tom je jeho evangelium. Nebojte se činit pokání, protože Bůh je blízko a s ním i jeho odpuštění.

Pane Ježíši, vyšel jsi do světa, abys mu přinesl spásu. Dej nám odvahu se držet tvého slova spásy, spoléhat více na něj než lidskou moudrost. Dej nám tu milost, abychom slyšeli tvůj hlas a tvé slovo nesli zase další generaci tvých učedníků.

Amen.